

Mappe 8

Ekspl. 27/9

646

Årg. 1942
O. V.
Jfr.

29 SEP. 1942

BUDSTIKKE
27. september 1942.

ned skib og båder,
lybe malmesjer
og rulle sildeskørge,
le pakkens seilverveier
og tannemflåder
og engslut
og kudrøt
og hestadrifter
og smaler og annet småt

Ikke sant dette Norge

renjaegte og andre bedrifter.....
det er nu så klart, som det er godt
og så er det det vakkreste vi har et
frik land fåt.

Ar gjetta da den vårea
under fugleskillet omkring gården,
det sortner i øser, det hvitner i
og alver skauer i bakkeheld, ...
dette Norge, vi forstår det,

at en kan både litt for det!

(Bjørnsterne Bjørnson)

Rikstinget kom ikke i stand.

Den 25. september, toårsdagen for Quislings maktovertagelse, var planlagt som en stor dag for nazistene. Da skulle Rikstinget tre sammen, denne institusjon som skulle legge hele samfundsmakten i Quislings hånd, gi ham "rett" til å slutte fred med fienden, erklære krig mot vår allierte og kanskje til og med kalle vår ungdom til krigstjeneste mot egne.

Quislings opprinnelige plan var at Rikstinget skulle trådt sammen allerede den 1. mai, men takket være prestenes og lærernes standhaftige holdning - og de mange andre som fulgte etter i samme spor, måtte han oppgi hele foretakenduet. Den eneste utvei var da å bygge et Riksting på grunnlag av det norske næringsliv, som gjennem sine organisasjoner skulle tvinges inn i samband under nazistisk ledelse.

Næringslivets menn har imidlertid fulgt den samme linje som preste lærere, leger, tannlæger, dyrlæger, apotekere, ingeniører, arkitekter, forleggere - med samme mot og overbevisning har de tatt kampen op og nådd at Quislings skamløse Riksting er falt i grus. I stedet har NS av sine tyske herrer fått lov til å leke et såkalt kulturting, og dette 8. riksmøte blir avholdt på en ennu mere narraktig måte enn de 7 foregående.

Samtidig som aksjonen sattes i gang fra handelens og industriens offentliggjordé Quisling en fullmektalov av 20/8-42, som tydelig viser hensikten var å gjøre næringsorganisasjonene til et redskap for NS' politikk. Medlemmenes orgesifteforbund, CCSs Hovedstadsforening, Norges Grossistfortbund fulgt av bankene, forsikringsselskapene, bokhandlerne og en rekke andre bransjeforeninger sa opp sine medlemskap. På samme tid gikk de norske arbeidere til aksjon ved å melde seg ut av La organisasjonen.

Resultatet av aksjonen var at det tyske politi overtok saken fra hjemmenazistene. Efter å ha vært utsatt for alvorlige trusler om unntagelsestilstand, dødstraff for tillitsmenn og repr. for forbundene, ble tilbake, og i en måneds løp ble det tilbake, og i en måneds løp ble det

blev utmeldelsene trukket tilbake, idet man ansa at hensikten allerede var oppnådd: MIKETINGET OM IKKE LETTND.

KRIGSGOVERSIKT.

O s t f r o n t e n. Slaget om Stalingrad, som nu har vart i 58 dager, overskygger alle andre begivenheter på østfronten. Fra dag til dag har med stigende spenning og beundring følgt forsvarernes tapre kamp. Tyske lehre har ventet at Stalingrad skulle fallt før to måneder siden. Men Stalingrad har holdt og den siste melding idag 26/9 sier at russene har vunnet terreng n.v. for byen og at samtlige tyske angrep er slatt tilbake. Fersvaret av Stalingrad er idag sterkere enn før en uke siden, heter det russiske kommunike, idet Timosjenkos armeor er kommet til unsetningsområdet. I Kaukasus har tyskerne ikke hatt noen ny fremgang den siste uken. Ved Sjczek forsøker tyskerne å trenge fram til offisefeltene i Grozny, men al angrep er vist tilbake. Sydøst for Novorossijsk blir tyskerne også holdt overalt ellers på østfronten har russene initiativet. Ved Voronesj har nylig gjenerobret et par befolkede strøk. På militantenen førte avlastningsaksjonen ved Rzhev til at tyskerne blev trengt en del tilbake i dette området. Syd for Leningrad har tyskerne sin fulle hyre med å holde sine stillinger. Overalt fører russiske partisngrupper og Fallskjermtrooper en uopphørlig guerilla, hvis betydning ligger i desorganiseringen av de tyske tilføringslinjer og det psykologiske usikkerhetsmoment som gjør sig gjeldende hos de tyske soldater. - V e s t f r o n t e n. Nettene blir nu stig lengre, slik at de allierte kan bombe stadig i jernene mellom Tyskland. 20/9 blev München, som ligger 800 km. fra den eng. kyst, angrepet. Flensburg blev også nylig angrepet, ellers har britiske fly utført bombestokte mot mål i Saar og mot tysk skibsfart i Kanalen og langs den hollandske kysten. Flere ubåter er senket av britiske bomberfly i Biskayabukten. Ved flyangrepet mot Oslo under Quislings riksmøte, da også Gestapos hovedkvarter ble truffet, gikk ett britisk bombefly tapt. De andre tre vendte alle tilbake. Konvoislaget i nordlige farvann var en stor triumf for de allierte. Træveldsomme tyske angrep fra fly og ubåter som størsteparten av konvoien var i havn. Det er den største konvoi som noensinne er sendt til Russland. I alt blev det losset krigsmateriell til 9 divisjoner. På tilbakerveien ble den britiske destroyer SOWALI senket og et par mindre krigsskip gikk tapt. Tyskerne tapte 40 fly og 2 ubåter. Dessuten blev en del fly og 4 ubåter skadet. Betydningen av at konvoien kom fram lar seg ikke undervurdere. I N o r d a f r i k a er ingen forandringer inntritt. Allierte fly bomber uten opphør akssens baser og forsyningsslutr. 22/9 gjorde britiske landstridskrafter et driftig tokt mot Bengazi 800 km. bak fiendens linje. Det antyldes at britiske ubåter har senket 5 fiendtlige forsyningsskip, men det antagelig blev senket også 3 skip i Middelhavet. S t i l l e h a v e n. I Ny Guinea, hvor japanerne forsøker å trenge fram til den viktige byen Port Moresby, er de fiendtlige angrep blitt slått tilbake i Owen Stanley fjellene. På Salomonøyene holder amerikanerne sine stillinger. Allierte fly er i ustanselig virksomhet mot de japanske baser og transportflåtene her har hatt en i i fremgang i det sydvestlige Kina. - I Amerika ble en fregat LEXINGTON blitt sjøsatt et år før tiden, 15 mnd. etter at den ble strukket. I september 1942 er det produsert 3 skip om dagen i Seattle. En strategisk viktig ny havnvei til Alaska er nylig blitt åpnet. Stormen britannias tap av slagskip, hangarskip, kryssere og destroyere er blitt erstattet ved nybyggingene, opplyste marineminister Alexander forleden. - 3 majorer i det norske flyvåpen er blitt tilkalt det norske krigskorsets frivillige bedrifter ved Dieppe.

Universitetet og nazist-studentene.

Departementet hadde krevet optatt utenfor de vedtatt konkurranseregler 16 studenter ved det medisinske fakultet og to farmasøitstuderende ved det matematisk-naturvidenskapelige fakultet.

Da saken angikk universitetet som helhet, blev den av de engjelende fakulteter sendt til underretning til alle fakulteter. Prorektor Hoel forlangte å være tilstede i de fakultetsmøter hvor saken ble behandlet. I alle fakultetene enga v han en erklæring hvorev det klart f emgikk at det dreiet sig om et prinsippsspørsmål av avgjørende betydning for universitetets og de øvrige høiskolers virksomhet. Det var besluttet at N.S.-studentene skulle optas fordi det nye styre trengte at det ble utdannet lojale funksjoner. Hvis universitetet ikke böiet sig i dette spørsmål, ville det bli steingt.

Fakultetene nedsatte komiteer med det opdrag å komme med innstilling til fakultetsuttalelse. Tordag den 10. september trålte komiteene fra alle fakultetene i forbinnelse med hverandre og blev enige om å foreslå for sine fakulteter å vedta følgende uttalelse:

Fakultetet har oversendt sak angående ekstraordinær optagels av studerende og skal i den anledning uttale: Denne sak kan ikke behandles isolert. En må se den i sammenheng med departementets andre inngrep overfor universitetet, særlig at det er tatt ikke-faglige hensyn ved ansettelse og avskjedigelse av universitetslærere. Saken må også sees i sammenheng med lignende inngrep ved landets øvrige høiskoler, for arbeidet ved universitetet og høiskolene er et organisk hele, hvor de enkelte led er gjensidig avhengig av hverandre.

Spørsmålet om rekryttingen av studerende og av akademiske lærere er for alle høiskoler et prinsippsspørsmål av vital betydning. Universitetet må i dette spørsmål - nå som tilstigere - la sig lede av det hensyn til saklighet som er selve grunnlaget for dets virksomhet. Universitetet har ansvar for at den vitenskabelige standard opprettholdes i forskningen og den akademiske undervisning i vårt land. Skal den lønnes at utenforliggende hensyn - politisk instilling eller andre forhold - settes foran de faglige kvalifikasjoner, må det føre til forsiktighets forfall og nedbryte den standard som vår høiskoleutdannelse hittil har hatt.

Universitetets lærere ønsker å fortsette sitt arbeid på faggrunnlag - i lojalt forhold til okkupasjonsmakten etter Haag-konvensjonens regler, men universitetet kan ikke uten å svikte sin ide ta ansvaret for at evner og kunnskaper settes i ennen rekke, når det gjelder optagelse avx studerende. Fakultetet må derfor inn trenende henstille til Departementet å fremsinne kravet om at studenter, som ikke er tvunget inn først andre, bedre kvalifiserte, skal gis adgang til kurser med begrenset deltagernantall og prøves til eksamen, et krav som for universitetet er uantagelig.

Oslo, den II september 1942.

Knut Liestøl

Herald Schjelderup

Eliiv Skard

Anders Bugge

Sverre Steen.

Fredag formiddag, II/9 var et par av dekanene innkalt til quisling som brukte drastiske trasler. Hvis universitetet ikke føiet så vilde universitetet og høiskolene bli lukket. Studentene skulle sendes til nysarbeid. Profesjonene skulle fengsles.

Samme formiddag vedtok det historisk-filos. Fakultet mot en stemme (Schnitler) komite ns inn til innstilling. De andre fakulteter holdt møter dagen etter og vedtok uttalelsen, at teologiske fakultet ønsket enstemmig, det juridiske mot en stemme (Aall), det matematisk-naturvitenskapelige mot en stemme (Hoel), det medisinske mot en stemme (Klusen).

~~Samme dag som studentene~~ ble det ved midlertid allerede foretakende handlinger om en ordning i gang. Efter å ha fått kjennskap til det filosofiske fakultets beslutning, besluttet Skancke først å stenge Universitetet. Lørdag formiddag ble det imidlertid innlevert forhandlinger, som i løpet av dagen førte til at NS ga sig. Noen og Skancke aksepterte en ordning at alle studenter skal se andies likt og konkurrere på like fot.

De 16 studenter som departementet ville ha optatt ved det medisinske fakultet blir ikke ansett som optatt ved fakultetet. Det blir bare de studenter som er optatt på regulær vis. Kjelikurset for disse 21 skal imidlertid utsettes til neste høst. Universitetet vil ikke få gjennemført en ordning med større auditorier for forelesninger i fysiologi og Anatomi, hvorved adgangen til å høre forelesninger i disse fag kan åpnes for

De av departementet optatte 1 eller 2 farmasøtiske studerende vil ikke ha adgang til å til farmasøitstudiet hørende øvelser og kurser, vil ellers ha adgang til de følgende forelesningene. (Hva dette står for.) Senere har den farmasøtstudenene, for hvem sånn er aktuell, rett tilbake.

V

I en meget interessant artikkell i "Das Reich" for 13/9 skriver Reichsminister dr. GOEBBELS om nødvendigeten av å bruke improvisasjonskunst når det gjelder å forsyne den tyske civilbefolking med de viktigste matvarer. Dr. Goebbels innrømmer at den ekskrytte tyske organisasjonskunst ikke lenger kan rakkje vansklighetene i det fjerde krigsrunden peker på hvordan soldatene ved fronten hver eneste dag må lage si improvisere og som et lysende eksempel på improvisasjonskunst viser til til Varsjava, millionbyen som i 1939 syntes godt til undergang, men som vel egen hjelp reiste seg igjen. "Hør gjerne nönen erklæringen," skriver dr. Goebbels, "og han tilsluttes vi de være å basere et landen også vi komme oss mere til hjelp, uten å bli s. skremme som her, det vilde jo etter for oss å overvinne krigsvenskighetene." Propagandaministren råder folk i Tyskland til å stede mest mulig på sitt eget initiativ innrømmer at statsparatet er fullstendig svaret. Med hensyn til potetforsyningen skriver han: "Det er lett nok for folk å vente på en venstre. Men myndighetene har snart å bestille enn å lese poteter fra jernbanestasjonene." Folk må selv sørge for transportmuligheter og få potetene lesset fra jernbanen - hverken personell eller materiell jernbanen strekker til. "Vis befolkingen i Köln eller Düsseldorf" skriver han videre, "skulle ja ventet at brannvernet når en brannbombet ned på taket, så vil de husene i de fleste tilfeller ha brent ned over hodene på dem. Kartignor er det brannvernets oppgave å slukke brenner, men publikum kan bare under normale omstendigheter nærmeste tids hjelpe dem."

IMPROVISASJON - ikke organisasjon - er alltså slagordet for den kommende krigsvinter i Tyskland. Det må i sammhet overvintre for den minste tyske civilbefolking å høre fra propagandaministren egen muntligt at hvis de ikke hjelper seg selv til vinteren, så kan hverken Hitler, Goebbels eller staten forsvrig hjelpe dem.

V

VI MINNER OM at Nationaltheatret fremdeles er under boikott. Gode noenn gør ikke på tysk eller norsk film, helst ikke på kino i det hele idet hele inntekten går til NS.

~~DESP ALDRI HVIL AVISEN KOMMER BRA, GI DEN ALLTID VIDERE :~~